

hebben aan de wedstrijd deelgenomen

geef elkaar de hand

(vervolg)

alle overtuigingen hebben hun diepste diepte toch met elkaar gemeen? hoe luidt de helabaleuze ook weer? "het kan de berg niet schelen langs welke kant hij wordt beklommen als zijn top maar wordt bereikt" de moeilijkheid was de laatste dag dat ik hen ook het laatste verhaal wou doen: dat van brood en wijn

naar de mis zouden ze nooit gaan een eucharistieviering bijwonen

al evenmin maar naar het verhaal van brood en wijn wilden ze wel komen luisteren

ze waren met hun drieën in de keuken daarnaast een heerlijk-arabische maaltijd aan het maken & hadden dus alle redenen om niet mee aan de grote tafel te komen zitten in de eetkamer daarnaast maar ze kwamen toch mee aanzitten niet met drieën naast elkaar maar tussen hun medestudenten in

ik had hen de ervaring verteld van een medepriester-leraar

die bij het communie uitdelen zowaar een moslimleerling mee naar voor ziet komen wat nu? dacht hij maar toen de jongen tot bij hem gekomen was nam hij niet de hostie aan maar gaf zijn leraar gewoon hartelijk de hand

ik had voorgesteld dit nu ook te doen & ze gingen er van harte op in: in plaats van het stuk brood tot zich te nemen gaven ze het aan de volgende door & drukten toen de hand van degene die het hen gegeven had

zo maakten ze ten volle deel uit van het gewijde gebeuren & dit tot hun eigen grote vreugde

een van hen zei daarna: dit vergeet ik van heel mijn leven niet meer

als dit de ziel van ons christendom niet is: het te kunnen delen met anderen?

alle verschillen geven in viersel

elkaar de hand

LUC VERSTEYLEN

494

Haan

De haan heeft gekraaid

Een enkele keer hoor of lees je de uitdrukking: 'de haan heeft gekraaid'; dan gaat het altijd over verloochening. Meestal gaat zulks terug op de verloochening van Petrus. Daarover berichten de vier evangelisten.

Terwijl Jezus voor de laatste maal, samen met zijn vrienden, het plechtige paasmaal vierde, of onmiddellijk erna, wees hij hun op een pijnlijk voorval dat eerlang zou gebeuren: 'Jullie zullen allemaal ten val komen', zei hij. (Marc. 14,27). Matteüs formuleert het ietwat anders: 'Jullie zullen mij deze nacht allemaal afvallen'. (Mat. 26,31) Daarop reageerde Petrus tamelijk hevig: "'Misschien zal iedereen ten val komen, maar ik niet!' Jezus antwoordde: "Ik verzeker je: juist jij zult me vannacht, nog voor de haan tweemaal gekraaid heeft, driemaal verloochenen." Maar Petrus hield met grote stelligheid vol: "Al zou ik met u moeten sterven, ik zal u nooit verloochenen." Alle anderen zeiden iets dergelijks.' (Marc. 14,27.29-31) Bij de andere drie

evangelisten staat een zin als: 'Deze nacht, nog eer de haan gekraaid heeft, zul je me driemaal verloochenen'.

Het kraaien van de haan is een aanduiding van de morgenstond. De haan kraaide namelijk in de derde nachtwake, tussen twee en zes uur 's ochtends. Iets doen 'eer de haan kraait', - eenmaal of tweemaal of vaker, het doet er niet toe, - betekent in de taal van de bijbel: nog vóór het einde van deze nacht; de woorden werden uitgesproken tijdens het plechtige avondmaal (Luc. en Joh.) of onder de wandeling van het groepje naar de olijfgaard aan de overkant van de Kedronbeek (Mat. en Marc.).

Daar zal geen haan naar kraaien

Vroeger heeft men een onduidelijk verband gelegd tussen de haan die hier met de verloochening van Petrus ter sprake komt en het gezegde 'daar zal geen haan naar kraaien'.

Men ziet het nu anders. Het volksgeloof hield vol, dat de haan een moordenaar verraadt als hij getuige is

geweest van de moord. Maar als de moord of het misdrijf totaal in het verborgene werd gepleegd, dan kon men zeggen: 'daar zal geen haan naar kraaien', m.a.w. dat zal volledig geheim blijven, dat wordt nooit opgelost, die dader wordt nooit gevonden en gestraft. Overigens duikt de haan uit dit gezegde niet vóór de zeventiende eeuw op in het Nederlands. Het komt o.m. voor in Vondels *Joseph in Dothan* (uit 1640): 'Al dier genoegh verkocht, hier zal geen haan na kraaien' (v.1259). Deze haan heeft niets te maken met de haan uit het evangelie.

Haar

De haren rezen mij te berge

Als de haren je te berge rijzen, dan is er iets ernstigs aan de hand; het kan de uitdrukking zijn van een plotseling gevoel van geweldige schrik, van afgrijzen, afkeer, walging. De uitdrukking is op enkele plaatsen in de bijbel te vinden, zoals in het boek *Job*. BART MESOTTEN

MIJN NAAM IS

Jordaan – Jordanes – Jord

Bij de naam Jordaan denken we natuurlijk meteen aan de rivier in het Heilig Land waarin Christus werd gedoopt. In dat geval gaat het natuurlijk om Hebreeuws, waarbij de naam zeer zakelijk 'afwatering' betekent. De naam Jordanes, die al in de vijfde eeuw opduikt in Europa, heeft daarentegen Germaanse wortels. Deskundigen brengen hem in verband met jorðh, wat staat voor aarde of land. Als gevolg van de kruistochten werd de naam allengs geassocieerd met de rivier Jordaan. Varianten zijn Jord, Jorden, Joord.

Een heilige Jordaan, bisschop van Evora, stierf de marteldood in 303 te Evora samen met zijn zussen Anonimata en Colomba. Op de plek van hun marteling ontsprong volgens de overlevering een bron waaraan zielen zich laafden in de hoop genezing te vinden. De feestdag van deze Jordaan is 6 augustus, zijn zussen worden gevierd op 1 mei.

Zaligen zijn er zowaar een vijftal met de naam Jordaan, allen bovendien leden van een kloosterfamilie: dominicanen, benedictijnen en één augustijn. In het laatste geval hebben we het over Jordaan van Quedlinburg, geboren omstreeks 1300. Deze man was begiftigd met een rijk geestelijk leven en ontpopte zich als een gevierd predikant, naar verluidt begaafd met mystieke genaden. De zalige Jordaan Fortazei, in 1158 geboren te Padua, werd in deze Italiaanse stad monnik en abt van de benedictijnenabdij Sinte-Justina. Frederik II droeg hem het bestuur op van de stad, maar de tiran Ezzelino liet hem drie jaar opsluiten in de gevangenis. Hij stierf te Venetië in 1248 en heeft zijn feestdag op 7 augustus.

De zalige Jordaan van Pulsano, geboren in het Italiaanse Monteverde, werd voor zijn opvoeding toevertrouwd aan een oom. De jongen werd echter ziek, en toen hij na zijn herstel wilde terugkeren naar zijn ouders, belette zijn oom zijn vertrek. Jordaan vluchtte en verborg zich in een bos, waar hij de heilige Johannes van Matera ontmoette. Deze abt van Pulsano nam hem mee naar zijn abdij, waar Jordaan één van zijn naaste medewerkers werd. Na Johannes' dood volgde Jordaan hem op als abt en abt-generaal van de congregatie van Pulsano, een tak van de orde van Sint-Benedictus. Hij zou de congregatie tot grote bloei en eenheid brengen.

Deze Jordaan overleed in 1151 en wordt herdacht op 5 september.

De zalige Jordaan van Pisa, geboren omstreeks 1260, waarschijnlijk te Rivalto, werd na zijn studies in Parijs dominicaan van het klooster van de heilige Catharina te Pisa. In 1305 werd hij eerste lector aan Sinte-Maria Novella te Firenze, het belangrijkste studiehuis van zijn orde in Italië. Jordaan gaf blijk van een opmerkelijke kennis van de Schrift, de theologie en de filosofie, en van de klassieke letteren. Hij werd de grote predikant in Duitsland, maar vooral in Italië, meer bepaald in Firenze. Hij preekte soms vijfmaal daags, nu in de ene, dan in de andere kerk. Velen – de dames in het bijzonder – die aan zijn leiding waren toevertrouwd, keerden terug tot een leven van vroomheid. In Firenze bracht hij verzoening tussen Welfen en Ghibellijnen. Een grote verdienste was dat hij preekte in het Italiaans en niet in het gebruikelijke Latijn, waardoor deze Jordaan mee aan de basis lag van het hedendaagse Italiaans. Hij overleed te Piacenza, op weg naar de prille Sorbonne in Parijs, waar hij tot magister was benoemd. Dat was op 19 augustus 1311, maar zijn feestdag wordt gevierd op 6 maart.

De zalige Jordaan van Saksen zag omstreeks 1175 of 1185 het levenslicht in Borgberg in de buurt van Paderborn. Hij werd aangesteld tot magister artium (meester in de kunsten) aan de theologische faculteit van Parijs, maar viel vooral op door zijn vroomheid en gebed, evenals door zijn grenzeloze liefde voor de armen. Na een ontmoeting in 1219 met de heilige Dominicus trad hij op 12 februari 1220 in diens orde in. Hij vervulde belangrijke opdrachten en werd na Dominicus' dood in 1221 op 23 mei 1222 aangesteld tot magister generalis en opvolger van de heilige. Strengheid van leven ging in zijn geval gepaard met zachmoedigheid en een opmerkelijke geest van armoede. Onder zijn bestuur steeg het aantal dominicanenkloosters van dertig naar driehonderd, het aantal kloosterlingen (mannen en vrouwen) van driehonderd naar vierduizend. Bij zijn dood in Pamfala op 13 februari 1237 zag in onze contreien Sint-Lutgart hem in de glorie verschijnen tussen de apostelen en profeten. Zijn feestdag, althans bij de dominicanen, valt op Valentijnsdag.

UIT DEN GROOTEN VOLKSKALENDER VAN PAUL VAN ZUMMEREN

De nacht van 24 op 25 december heeft altijd bol gestaan van vrome verhalen. Vooral de oude volkskalenders zijn daar meesterlijk in. Het voor mij mooiste kerstverhaal uit de oude kalenders, beslaat maar een paar regeltjes en gaat als volgt...

De kalenders beweren dat in de kerstnacht de dieren kunnen spreken en ze zeggen: als je die nacht tegen twaalf uur je oor te luisteren legt aan de staldeur, dan hoor je de dieren en klokslag om middernacht vertellen ze bovendien dat kerstverhaal zelf.

't Zal dan de haan zijn die het gesprek begint. Hij zal kraaien: "Christus natus est." Hij spreekt wel Latijn, maar hij wil eenvoudigweg zeggen: "Christus is geboren." En daarop zal de os vragen: "Ubi? Ubi?" Dat is ook Latijn en het betekent: "Waar? Waar is Christus geboren?" De geit zal het antwoord geven. Zij zal mekkeren: "Bèèèèètlehem." En het gesprek zal worden afgerond door de ezel, die uitnodigend zal baken: "Eamus, eamus", "laten we erheen gaan". Zo praten de dieren elk jaar opnieuw en elk jaar is dat weer hetzelfde verhaal. Luister volgende week maar eens...

Bloemen en planten in de kerstperiode... da's weer een apart verhaal. Ze hebben altijd een grote betekenis gehad in deze tijd van het jaar. 't Begon eigenlijk al op 4 december, Barbaradag en op 13 december, Luciadag. De mensen zeiden vroeger dat elke tak van de kerselaar, die in die nachten in water werd gezet, zou bloeien in de kerstnacht. In Brugge heeft vele jaren de hardnekkige bewering de ronde gedaan dat tijdens de kerstnacht alle bloemen hun kelken of knoppen zouden openen. En elders beweerde men dan weer dat elke twijg die in de kerstnacht werd afgesneden en in water gezet, zou bloeien met Lichtmis, 2 februari. Zo is er ook de kerstroos. Die werd vroeger als een heilige bloem beschouwd. Vooral haar wortelstok is enigszins bijzonder, want daarvan kan een poeder worden vervaardigd, dat prikkelt tot niezen. Die kerstroos noemde men vroeger dan ook de "zwarte nieswortel".

KRISTIE VAN ZUMMEREN